

Kuntajohtaminen ja elinvoimapalvelut ja Talous- ja hallintopalvelut -palvelualueen vastineet vuoden 2025 arviointikertomukseen

Khall 28.09.2026 § 234
479/02.02.2025

Valmistelu ja lisätiedot Talousjohtaja Lauri Ämmälä puh 044 422 4059.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessaan, että väkiluvun laskua ei ole pystytty pysäyttämään, mutta väkiluvun lasku on hidastunut. Lautakunnalle ei muodostunut selkeää kuvaa siitä, millaisia konkreettisia toimenpiteitä väestökehityksen suunnan kääntämiseksi on toteutettu.

Väkiluvun laskun pysäyttäminen on kunnan keskeisimpiä tavoitteita, joka ohjaa kunnan toimintaa monella osa-alueella. Tärkeimmäksi toimenpiteeksi on tunnistettu työpaikkojen turvaaminen ja lisääminen. Tähän liittyen jatkuvalla vuoropuhelulla paikallisten yritysten kanssa pyritään tunnistamaan heidän tarpeita kasvuun liittyen, joita kunta voi toiminnallaan tukea. Uusia työpaikkoja pyritään saamaan myös luomalla mahdollisuuksia uusille investoinneilla Euraan, josta johtuen kunta kaavoittaa aktiivisesti uusia teollisuusalueita. Työpaikkojen ohella tärkeää on tietysti myös laadukkaat peruspalvelut ja vapaa-ajanpalvelut, joiden kehittämistä toisaalta ohjaa myös yleinen taloudellinen tilanne ja väestön rakennemuutos.

Tarkastuslautakunta arvioi, että työpaikkojen lisäämisen ja yritystoiminnan tukemisen eteen tehdyt toimenpiteet ovat olleet oikeansuuntaisia ja tukeneet Euran kunnan elinvoimaa ja yritystoimintaa hyvin.

Tarkastuslautakunta arvioi, että työllisyystilanteeseen ja TE-uudistuksen vaikutuksiin liittyvät tavoitteet saavutettiin kohtuullisesti huomioiden yleinen taloustilanne.

Kunnan työllisyystilanne on pysynyt kohtuullisen hyvänä verrattuna maakunnan ja koko maan tasoon. Työllisyyspalveluiden kehittämiseksi tehdään jatkuvaa yhteistyötä Etelä-Satakunnan kuntien kesken ja yritetään tunnistaa toimenpiteitä, joiden myötä työllisyystilannetta voitaisiin kustannustehokkaasti parantaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuuri tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on kuitenkin pystytty järjestämään, joten yhteiset tavoitteet yhdistysten kanssa toimivat ja ovat kehittyneet. Euralaisen vetovoimatekijän, Ruukinpuiston maisemissa kävi paljon vierailijoita. Kävijöiden määrä osoittaa, että alue vastaa valtuuston strategiaan vuodelta 2022.

Kulttuuripalveluiden toimintaa on leikattu melko paljon viime vuosina. Tavoitteena on ollut turvata kunnan keskeisimmät toiminnot. Ruukinpuiston kävijämäärien odotetaan kasvavan tulevaisuudessa muun muassa Alvar Aallon arkkitehtuurin huomion kasvun myötä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloudellinen asema edellyttää vakauttamistoimenpiteiden määrätietoista ja riittävän vaikuttavaa toimeenpanoa. Mikäli talouden rakenteellista alijäämäisyyttä ei kyetä

korjaamaan, kasvaa riski siitä, että kriisikuntakriteerit voivat täytyä tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta korostaa myös, että talouden tasapainottaminen, tulorahoituksen riittävyyden parantaminen sekä menojen hallinta ovat keskeisiä edellytyksiä sille, että taseessa oleva ylijäämä säilyy ja kunta kykenee jatkossakin välttämään kriisikuntamenettelyyn.

Kunnanhallitus ja johtavat viranhaltijat yhtyvät tarkastuslautakunnan näkemykseen talouden vakauttamistoimenpiteiden tarpeellisuudesta. Talouden rakenteelliseen alijäämäisyyteen pyritään vastaamaan osana talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua. Talouden kehitystä seurataan säännöllisesti ja keskeisiä huomiosta raportoidaan lautakunnille, kunnanhallitukselle ja valtuustolle osavuosikatsauksissa sekä erilaisissa talouskatsauksissa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tulorahoituksen riittävyys on keskeinen tekijä kunnan talouden tasapainon kannalta. Verotulopohjan kehitys, valtionosuuksien taso sekä menojen hallinta vaikuttavat ratkaisevasti siihen, kuinka hyvin kunta kykenee rahoittamaan toimintansa ja investointinsa ilman velkaantumisen kasvua.

Kunnanhallitus ja johtavat viranhaltijat yhtyvät tarkastuslautakunnan näkemykseen tulorahoituksen riittävyyden merkityksestä. Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa arvioidaan verotulojen ja valtionosuuksien kehitystä ajantasaisiin ennusteisiin perustuen. Investoinnit pyritään mitoittamaan kunnan rahoituskyvyn mukaisiksi. Menokehitystä, vuosikatetta, investointien omarahoitusosuutta ja velkamäärää seurataan säännöllisesti osavuosikatsauksissa. Pitkän aikavälin talouden tasanpainoon pyritään kehittämällä kunnan palveluverkkoa, niin että laadukkaiden palveluiden tuottaminen kuntalaisille on mahdollista tulevaisuudessakin taloudellinen sietokyky huomioiden.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousohjelman toteuttaminen on edennyt asteittain ja osa toimenpiteistä vaikuttaa talouteen vasta keskipitkällä aikavälillä. Ohjelmaa on noudatettu osana talouden suunnittelua ja seurantaa, mutta sen ohjaava vaikutus edellyttää edelleen toimenpiteitä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että talousohjelman toteutumisen seurantaan ei ole käytössä selkeää ja yhtenäistä työkalua, mikä vaikeuttaa toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousohjelman toteutumista seurataan systemaattisesti ja raportoidaan selkeästi osana talousarvion ja tilinpäätöksen arviointia. Tarkastuslautakunta arvioi, että talousohjelmaan sisältyvät toimenpiteet muodostavat perustan talouden tasapainottamiselle. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin johdonmukaista toimeenpanoa sekä valmiutta sopeuttaa toimenpiteitä toimintaympäristön muuttuessa. Lisäksi tarkastuslautakunta korostaa, että yksittäiset säästöja sopeutustoimet eivät yksinään ole riittäviä ilman rakenteellisia ratkaisuja. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että vaikka talouden tasapainottamiseen tähtääviä toimenpiteitä on toteutettu, rahoitusriski säilyy. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota toimenpiteiden riittävyyteen erityisesti korkoriskin näkökulmasta: korkotason muutokset voivat lisätä lainanhoitokuluja merkittävästi ja esimerkiksi kahden prosenttiyksikön nousun vaikutus on arviolta yli miljoona euroa. Tämä korostaa talouden puskurien sekä lisätoimenpiteiden riittävyyden arvioinnin merkitystä.

Kunnanhallitus ja johtavat viranhaltijat yhtyvät tarkastuslautakunnan näkemykseen talousohjelman johdonmukaisen toimeenpanon ja

systemaattisen seurannan merkityksestä. Talousohjelman toimenpiteet huomioidaan vuosittain talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa, ja niiden toteutumista arvioidaan osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Samalla arvioidaan toimenpiteiden riittävyttä ja vaikuttavuutta sekä tarvetta täydentäville tai korvaaville toimenpiteille toimintaympäristön muuttuessa. Talouden tasapainottamisessa pyritään löytämään yksittäisten säästötoimien lisäksi kunnan toimintaan ja palvelurakenteeseen kohdistuvia pitkäjänteisiä rakenteellisia ratkaisuja, toimintatuottojen kehittämismahdollisuuksia ja muiden tuloja lisääviä toimia unohtamatta. Rahoitus- ja korkoriskiä hallitaan seuraamalla velkamäärän, korkokulujen ja rahoitusaseman kehitystä sekä ajoittamalla investoinnit kunnan tulo-rahoituksen ja lainanhoitokyvyn mukaisiksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuonna 2025 investointitaso on ollut varsin maltillinen, mikä tukee kunnan talouden tasapainottamista ja lisää joustavuutta mahdollisten kouluverkkoon kohdistuvien muutosten toteuttamisessa. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että pitkäaikaisesti alhainen investointitaso voi lisätä korjausvelkaa, mikä kasvattaa toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä tulevina vuosina.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan konserniohjauksen perusrakenteet ovat olemassa ja konserniohjeet luovat muodollisen kehyksen omistajaohjaukselle. Konserniohjauksen vaikuttavuutta heikentää kuitenkin hyväksytyn omistajastrategian puuttuminen sekä tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden ja seurannan vaihteleva rakenne. Konsernin taloudellinen kokonaisriski on kasvanut, mikä korostaa strategisen omistajaohjauksen ja järjestelmällisen riskienhallinnan merkitystä. Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajastrategia saatetaan viipymättä valtuuston päätettäväksi ja kytketään osaksi kunnan strategista ohjausta. Keskeisille tytäryhteisöille asetetaan selkeät, mitattavat ja yhtenäiset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Konserniohjauksen taloudellista seurantaa ja riskienhallintaa vahvistetaan erityisesti investointien ja rahoituksen osalta.

Omistajastrategian valmistelu on edennyt vuoden 2026 aikana. Kunnanhallitus työstää osaltaan omistajastrategiaa syksyn 2026 aikana ja tavoitteena on saada omistaja strategia valtuuston kääsittelyyn vielä loppuvuoden aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tytäryhteisöjen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ei kaikilta osin ole täysin arvioitavissa ja osa tavoitteista on jäänyt keskeneräisiksi. Taloudellisten tavoitteiden osalta yhtiöiden tuloksentekokyvyssä on eroja, mikä osoittaa viipymättä käynnistettäviä kehittämistarpeita konsernitasoisessa ohjauksessa ja seurannassa. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tytäryhteisöjen investoinnit ja velkarahoitus lisäävät kuntakonsernin taloudellisia riskejä. Yhtiöiden tuloksentekokyky, rahoituskustannusten kehitys ja kiinteistökantaan liittyvä korjausvelka korostavat konsernitason tarkastelun merkitystä. Tarkastuslautakunta katsoo, että tytäryhteisöjen tavoitteiden asettamista, mitattavuutta ja raportointia tulee yhtenäistää sekä yhtiöiden kannattavuutta ja investointien taloudellista perusteltavuutta tulee vahvistaa. Nämä ovat keskeisiä edellytyksiä kuntakonsernin taloudellisen aseman ja riskienhallinnan turvaamiseksi.

Kunnanhallitus ja johtavat viranhaltijat yhtyvät tarkastuslautakunnan näkemykseen tytäryhteisöjen tavoitteiden asettamisen, seurannan ja

raportoinnin kehittämistarpeista. Omistajastrategian valmistelun yhteydessä tytäryhteisöille määritellään nykyistä yhtenäisemmät, selkeät ja mitattavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista, yhtiöiden tuloksenteekokyä, velkaantumista, rahoituskustannuksia ja keskeisiä riskejä seurataan säännöllisesti osana konserniohjausta ja kunnan talousraportointia. Tytäryhteisöjen merkittävistä investoinneista ja rahoitusratkaisuksista edellytetään riittäviä taloudellisia vaikutus- ja riskiarvioita ennen päätöksentekoa. Lisäksi kiinteistökannan kuntoa ja korjausvelan kehitystä tarkastellaan pitkäjänteisesti, jotta investoinnit voidaan priorisoida kuntakonsernin kokonaisedun ja taloudellisen kantokyvyn mukaisesti. Yhtiökohtaiset erot toiminnassa ja taloudellisessa asemassa huomioidaan tavoitteita asetettaessa ja tarvittavia kehittämistoimenpiteitä määriteltäessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toimintaan ja talouteen liittyvät keskeiset riskit kohdistuvat erityisesti talouteen, henkilöstöön, tietojärjestelmiin sekä kuntakonsernin toimintaan. Riskien tunnistaminen kattaa sekä kunnan oman toiminnan että konsernitason näkökulman.

Valtuusto hyväksyi 15.06.2026 § 27 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita syvennetään kunnallituksen toimesta Sisäisen valvonnan toimintasuunnitelmalla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta, IT-muutokset, vaarallisten työyhdistelmien hallinta sekä konserniohjaus muodostavat toisiinsa kytkeytyvän kokonaisuuden. Näiden osa-alueiden yhteensovittaminen ja kehittäminen tukevat riskien ennakoivaa tunnistamista ja vahvistavat kunnan kykyä hallita toimintaympäristön muutoksia. Tarkastuslautakunta katsoo, että kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan rakenteet ovat olemassa ja ne muodostavat perustan toiminnan ohjaukselle ja seurannalle. Riskienhallinnan kokonaisuudessa on kuitenkin tunnistettavissa kehittämistarpeita, erityisesti konserniriskien, IT-muutoksiin liittyvien riskien sekä henkilöstöriskien osalta. Riskienhallinnan järjestelmällinen vahvistaminen tukisi entistä paremmin johdon päätöksentekoa ja kuntakonsernin taloudellista kestävyyttä.

Kunnanhallitus ja johtavat viranhaltijat yhtyvät tarkastuslautakunnan arvioon riskienhallinnan kehittämistarpeista. Valtuuston 15.6.2026 hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita täsmennetään kunnanhallituksen hyväksymällä toimintasuunnitelmalla, jossa määritellään vastuut, raportointikäytännöt ja seuranta. IT-muutosten riskien arviointia vahvistetaan osana muutosten suunnittelua ja käyttöönottoa. Vaaralliset työyhdistelmät tunnistetaan ja työnkuvia pyritään kehittämään henkilöstöresurssit huomioiden. Käyttöoikeuksien valvontaa pyritään tehostamaan ottamalla erilaisia vuosikelloja käyttöön. Henkilöstö- ja konserniriskit sisällytetään aiempaa järjestelmällisemmin palvelualueiden ja tytäryhteisöjen riskien arviointiin.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kari Kankaanranta
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy edellä esitetyt vastineet vuoden 2025 arviointikertomukseen ja päättää antaa nämä edelleen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.